

AVTOR: MARIJ PREGELJ (1913 – 1967)

NASLOV: Pompejansko omizje

DATACIJA: 1962

TEHNIKA: mešane tehnike na platnu

MERE: 130,7 x 162,5 cm

INV.ŠT.: 812/S

Omizje je motiv, ki ima v Pregljevem opusu posebno mesto, izvira iz Pregljevega osebnega doživetja taboriščnih omizij v času umetnikove konfinacije v italijanskih taboriščih med drugo svetovno vojno in doseže enega od vrhuncev v enigmatični sliki z naslovom *Pompejansko omizje*. Siva alineacija taboriščnih omizij sedaj dobi univerzalno razsežnost razčlovečenja: "(J)e bojišče ali vizionarsko zamišljen apokaliptični simpozion, ki doživi svoj vrh v upodobitvi fantastičnega omizja. Tu je človek prikazan kot edini in največji bog, absolutni sodnik med dobrim in zlim ter je hkrati apostol uničenja in groze," ob sliki zapiše Vasko Pregelj, umetnikov sin in pronicljivi interpret njegovega dela.

Strmogljavljena transcendeca je simbolizirana v okostju ptice, ki je središče tega zagonetnega srečanja kiparsko statičnih, geometriziranih arhaičnih figur (ena od njih obrača v nebo režeče odprto žrelo, kar je značilna Pregljeva likovna formulacija, odmev in poklon modernističnima velikanoma Mooru in Picassu), zbranih okoli omizja kričeče pompejanske rdečine. Materialnost slikarske površine, skupaj s "surovimi" materiali (pesek, vrvica) v duhu tedaj aktualnega pojava "art brut", presega krvavo simboliko rdečine in prenaša snovnost umetniške stvaritve v realni svet, s katerim se slika istoveti ne da bi ga izključno mimetično posnemala. *Pompejansko omizje*, vrhunec Pregljevega slikarskega dela, v eni umetnini združuje singularno formulacijo umetnikove osebne ikonografije z vrhunsko izpeljavo v sodobnem slikarskem jeziku in tako ustvarja enega od ikoničnih del slovenskega povojnega figuralnega modernizma.

Martina Vovk